

فصل اول = طوایف (مفهوم شناسی)

① سوال اول = تاریخ چیست؟ تاریخ به چه چیزی گفته می شود؟ تاریخ در لغت و اصطلاح به چه چیزی می گویند؟

جواب = تاریخ را دانشی دانسته (ابن خلدون) که سرچشمه گرفته از حکمت و بیانگر گزینش ملت ها، سیره پادشاهان و سیاست پادشاهان می داند.
تاریخ در لغت ← از ریشه طه عربی آرخ: معین کردن وقت و سنجاندن وقت.

② سوال دوم = تقسیم بندی تاریخ به صورت نقلی است یا علمی؟

لے دیدگاه تاریخ از نظر شهید مطهری به بخش نقلی و علمی تقسیم می شود، بیان کنید.
جواب = تاریخ نقلی یعنی علم به وقایع و حوادث سپری شده و آگاهی از اوضاع و احوال گذشتگان است. زندگی نامه ها، فتوحنامه ها و سیره ها، تاریخ جمع

از این نمونه است و در واقع علم به بودن ها است زیرا به گذشته تعلق دارد. اما تاریخ علمی ^{یعنی} مطالعه بررسی و تحلیل

وقایع گذشته و استنباط قواعد و سنت های حاکم بر زندگی گذشتگان. در واقع تاریخ نقلی (حوادث و وقایع گذشته) آماری و مقدمات علم شمرده می شود.

③ سوال سوم = علمیت اعتبار و فایده ی تاریخ را بیان کنید.

جواب = تاریخ، پاسخ به آرزوهای همیشگی انسان است که اصرار دارد از خود و دیگران آگاهی کسب کند، علل و انگیزه ظهور و سقوط تمدن ها را بیسناسد، روز اصناف

۱۴۰۳

حق را از باطل تمیز دهد و با راه نکامل و نیکیستی دنیوی و اخروی آشنا شود. تاریخ نه سایه سرگری، بلکه نوعی بلع ارتباطی میان نسل‌های متوالی بشر برای دستیابی تجربه‌ها و اندوخته‌های پیشینیان است. مطالعه تطبیقی و تحلیلی تمدن‌های گوناگون، کوشش برای یافتن رابطه علی میان حوادث ونجیره‌ای تاریخ و دقت در آنچه بر ایشان‌ها رفته است.

④ سوال چهارم = اهمیت و ارزش تاریخ اسلام را بیان کنید. ^{که از این می‌رود} ^{۱۶} ^{در ادبیات}
جواب = ۱- اثبات مسئله وحی و پیوستگی پیامبر خدا به منبع لایزال الهی و معجزه جاویدان ایشان.

۲- آگاهی از راز و رمز توفیق پیامبر در گذر از جامعه جاهلی به جامعه اسلامی، و درگونی بنیاد نظام قبیله‌ای جاهلیت و تبدیل آن به یک حکومت مسیح پویا و زنده
۳- دستیابی به بخش گسترده‌ای از مبانی نظری و سنت محلی پیامبر خدا و ارائه اظهار در عرصه‌های فزینگی، معنوی، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی.
۴- شناخت احکام شرعی، چگونگی و سرائل و جوب و مشروعیت آنها

⑤ سوال پنجم = منابع مطالعاتی تاریخ را بیان کنید.
جواب = ۱- شفاهی ۲- مکتوب ۳- تصویری ۴- معماری

⑥ سوال ششم = دانش‌های کمالی مطالعه تاریخ اسلام را بیان کنید؟
ولادت امام هادی (ع)

جواب - ۱ - زبان شناسی ۲ - سندرشناسی ۳ - سلدشناسی

۴ - جفرانیا ۵ - ادبیات

۷ سوال هفتم = علل و انگیزه های مسلمانان به تاریخ اسلام را بیان کنید

جواب = ۱ - قدست دانش و ارزش والی آن در اسلام

۲ - موضع تصدیقی قرآن در برابر انبیای پیشین و گزارش سرشت اصول و مبانی تعلیماتی آنان

۳ - ترغیب و تشویق های قرآن در باره سیر و طالع در زمین و کشف فاعله تاریخ

عبرت گیری از سرنوشت منکران و تذبذب کنندگان و باطل گرایان

۴ - لزوم بهره گیری از سیره و سنت معصومان به عنوان اسوه حسنه و الگوهای کامل

دین و گسترش فرهنگ جاریان اسلام

۵ - اهتمام حاکمان به ماندگاری حکومت خویش و دارائی بقویر مناسب از خود

۶ - ورود ملت های گوناگون جهان به آیین اسلام و داد و ستد فرهنگی با دیگر اقوام و ملل

۸ سوال هشتم = آسیب شناسی تاریخ اسلام و منابع آن را بیان کنید

جواب - ۱ - فاعله زبانی دکانی میان مورخ و دیده ها

۲ - اختلاف امت و دیدایش فرقها

۳ - تعصب ۴ - فشار حاکمان

۵ - استناد ناروای برخی دانشمندان اهل کتاب از ضم اطلاعی خلفا و اطرافیان آنها

۶ - منع تدوین حدیث توسط خلفا

ادانه فصل اول = کلیات (مفهوم شناسی)

۹ سوال هم = اصول و قواعد عام تاریخ ایرانی با تکیه بر ارزش های اسلامی را بیان کنند.

جواب = پژوهش در تاریخ اسلام، آن گاه علمی و گویای حقیقت است که شاخص های چون امکان عقلی، استناد محقق، هماهنگی محتوا و سازگاری با وقایع قطعی تاریخ و خارجی را دارا باشد و مخالف قرآن و روایات محقق و صحیح نباشد.

۱۰ سوال دهم = شرق شناسی (خاورشناسی) را تعریف کنید.

جواب = پژوهش های دانشمندان غرب درباره ملل، تمدن، مظاهر، ادبیات، زبان و تاریخ مشرق زمین را شرق شناسی می گویند. شرق شناسی در سال ۱۳۱۲ میلادی، توسط ریمون لول بوجود آمد.

۱۱ سوال یازدهم = خاستگاه خاورشناسی کجاست؟

جواب = سیاست های استعماری غربیان سبب شده است که شرقیان، شرق شناسی را ابزاری برای پالیا کردن میراث فرهنگی، ارزشی و دینی خود به شمار آورند.

۱۲ سوال دوازدهم = دلایل گره خوردن شرق شناسی با انگیزه استعماری چیست؟

جواب = ۱- تحریف عهدی مخصوص
۲- معرفی اسلام به عنوان فرارده ادیان پیشین
۳- تلاش در نفی مبانی کلامی و فقهی تشیع و اثبات تاثیرپذیری آن از آیین زرتشت و منشا ایرانی دادن به مذهب تشیع.

۴- ارانی چر دیکاتور و جنگو از پیامبر اسلام

۵- تقویت مواضع ملی گرایانه و جدایی طلبانه در میان مسلمانان

۶- زشت نمایاندن حجاب

۷- تحقیر زن مسلمان و جایزه او در ارزش های دینی و اسلامی

۸- تحریف نظر اسلام در باره شخصیت انسان، اندیشه، آزادی و اختیار انسان

فصل سوم = تاریخ پیامبر برای اسلام

① سوال اول = علل مخالفت با اسلام را بیان کنید. (سه گروه مخالف بودند: یهودیان، مشرکین، مسیحیان)

جواب: ۱- جهت گیری دینی و توحیدی دعوت و مخالفت اسلام با الهه عرب و دین رایج و موروثی حاکم بر مکه که این عامل مهم ترین علت مخالفت قریش بوده است.

۲- نتیجه جهت گیری اجتماعی دعوت و اسلام آوردن مردمان و جوانان، فروپاشی نظام اجتماعی حاکم بود.

۳- جهت گیری انتقادی قرآن که نظام انتقادی جامع را مورد سرزنش قرار می داد و مجبور شدن ثروت و سرمایه را تقبیح می کرد و زشت می شمرد و استغنا و ثروت را عامل طغیان معرفی می کرد.

۴- رقابت های قبیله ای و حسادت و زریرین به موقعیت ارزستی بنی هاشم و فرزندان عبد مناف

۵- شر بودن پیامبر

۶- روی آوردن فقرا به پیامبر

۱۱۴۰۳

۱- درخواست های نابجا و نامناسب

۷- اعتقاد به جبر

۹- اطاعات کورکورانه از نیامان ۱۰- دلدادگی به دنیا

② سوال دوم = اندامات مشرکان علیه قرآن را بیان کنید.

جواب = ۱- تحریم شنیدن قرآن

۲- ایجاد هیاهو و جنجال هنگام تلاوت قرآن

۳- اسطوره ها، افسانه و شعر شمرن قرآن

۴- سرگرم کردن مردم بوسیله عود سیرانی چون نضرب و عود و نقل داستان های مردم پسته.

۵- تردید در وحیانی بودن قرآن

۶- ترویج افسانه های منطق سستری چون افسانه های غرائبق

فصل چهارم = هجرت و حکومت

① سوال اول = بخشی از منشور قانون اساسی حکومت پیامبر گرامی اسلام را نام ببرید.

جواب = ۱- روابط مسلمانان ارس و خرزج و مسئولیت متقابل انصار و مهاجر سنت ب یلدیر در همان مقطع زمانی خلاص.

۲- قرارداد ترک تعرض بین مسلمانان و یهود.

۳- بخش عمومی و جهانی اسلام که حافظ وحدت مسلمانان در همه زمان ها است.

② سوال دوم = ملهیت جذهای پیامبر را بیان کنید.

۱- جواب = از نظر قرآن و منابع دینی نیز جنبه تنها برای جلوگیری از آلودگی و فساد زمین، محفوظ ماندن پرستشگاهها، و جلوگیری از خطر درانی سرانزی که در مقابل جباران و طاغوتان، از حمایت قانون الهی دمی زنند و جلوگیری از ستمی و دفاع از مظلومان، و به تعبیری تنها برای مقابله با هر آنچه مانع کمال رستگاری و سعادت انسان است، مجاز شمرده شده است.

۳- سوال سوم = اسباب نزاع و جنبه از نظر قرآن را نام ببرید.

- جواب = ۱- آزمندی و طمع کاری
۲- ستم پیشینی و ناسپاسی انسان
۳- جهل و سرکشی انسان
۴- پرخاشگری و پیروی از گامها و طرحهای شیطانی

۵- سوال چهارم = پیامبر گرامی اسلام، در جنگها، چگونه نیروها را بسیج می کرد؟ نام ببرید.

ولادت امام موسی کاظم (ع) - روز قوه قضائیه

جواب = ۱- استقبال از رزمندگان و بدرقه آنان

۲- برصورت جدی با کانونهای تبلیغاتی ضد جنگ و شایعه ستان

۳- دوید پیروزی و تشویق رزمندگان

۴- پیشگام نمودن خوششان در صف مقدم جبهه

۵- طرح مسئله شهادت به عنوان کمال آرمانی انسان و بیان اهمیت جهاد در راه خدا

۶- استفاده از ابزارهای تبلیغاتی مانند شعار، سرودها، و تلاوت قرآن با صوتی دلنشین

۷- مانورهای نظامی و تبلیغاتی در منگام اعزام نیروها
۸- دعا و نیایش برای پیروزی رزمندگان

۹- استقامت و پایداری درم نضیر در میدان نبرد
۱۰- سخنرانی قبل از اعزام نیرو یا درگیری نظامی

روز مبارزه با سلاح های شیمیایی و میکروبی

- ۱۱- دخالت دادن زنان در جریان دفاع و سپه گراندن آنان در شرقی مجاهدان
۱۲- دیار باجرمان و دلجویی از آنان

⑤ سوال پنجم = اصول جنگی پیامبر را بیان کنید - (تدابیر پیامبر در جنگها)

جواب = ۱- شناسایی دقیق و کامل دشمن از طریق جمع آوری اطلاعات، آمار و خبرگیریهای دقیق
۲- اجتناب از جنگهای همزمان در چند جبهه

۳- رعایت اصل غافل گیری و مخفی نگه داشتن اسرار نظامی

۴- فشار اقتصادی بر دشمن

۵- بهره گیری از نیروهای تهاجمی و ضربتی و سرعت در پوشش های عملیاتی

۶- فرماندهی عالی و پیشانی در تمامی لحظات بحرانی و محورهای تشدید نبرد

۷- مراقبت کامل و وحدت مهاجران

۸- بهره گیری دقیق و مناسب از شیوه جنگ روانی با رعایت اصول اخلاقی و انسانی

۹- مشورت عمومی و علنی با مردم در باره شیوه های دفاع

۱۰- توجه به نظرها و پیشنهادهای فرماندهان نظامی

⑥ سوال ششم = عوامل پیروزی مسلمانان در غزوات (جنگها) به رهبری پیامبر در قرآن را نام ببرید.

جواب = ۱- فرماندهی عموشنده پیامبر

۲- روحیه ایحانی و جنگجوی مسلمانان

۳- رعایت عدالت در جنگ با دشمن

① سوال اول = دلایل نیاز به جانشینی پیامبر را بیان کنید؟

جواب = ۱- دلایل و فلسفه بعثت پیامبر مانند قانون ثابت و ضروری برای هدایت عمومی مردم

۲- نیاز جامعه به زمام دار

۳- لزوم ارتباط بین عالم ربوبی و عالم انسانی

۴- تفسیر و بیان اصول کلی دین و آیات قرآن

۵- تأییدهای قرآن بر نقش جانشین پیامبر در تکمیل دین و اتمام نعمت

② سوال دوم = اقدامات ابوبکر در ایام خلافتش را بیان کنید.

جواب = ۱- از اقدامات ابوبکر که به ظاهر در پی گردآوری زکات و مایمان بخشیدن در آمده ها

انجام می گرفت ، تصرف اختصاصی فدک بود ، (یعنی به تصرف فدک انجامید)

۲- پانشاری بر کسب سپاه اسامه به مرزهای روم بود.

۳- تعیین رسمی خلیفه بعد از خود.

③ سوال سوم = اقدامات عمر بن خطاب در خلافت خودش را بیان کنید.

جواب = ۱- وضع مقررات درباره اهل ذمه

۲- قرار دادن دیوان و دفتر برای مالیات و بیت المال

۳- ایجاد پایگاه های نظامی

۴- تسخیر سراسر جزیره العرب

۵- جداسازی شام در مصر از چند امپراتوری روم

۶- فتح ایران ۷- تبعیض های قومی میان مهاجران و اصناف در تقسیم اموال

۸- تفاوت نهادن میان مسیحیان غیر عرب و عرب

۹- جلوگیری از ورود غیر عرب به مدینه به بهانه پیشگیری از بیماری و آلودگی

(۹۱) فصل دوم =

۱) سوال اول = دیدگاه امام علی (ع) در تبیین دین و رزی عرب های جاهلی را بیان کنید.

جواب = امام علی (ع) می فرماید: شما ای قوم عرب، بدترین دین را داشتید و در میان شما بت ها افزاشته و دناهان بال شما را بسته بود و خداوند سبحان، پیامبرش را در حالی برانگیخت که مردم روی زمین دارای مزارع پراننده و خواسته های ضد و نقیض و گروه های متفوق بودند و دسته ای خدا را به مخلوقش تشبیه می کردند، گروهی ملحد و منکر بودند، و جمعی معبودهای جزو خدای یگانه داشتند، اما امروز آنها را از گمراهی رهانید و از جهالت نجات بخشید.
(بیاض)

۲) سوال دوم = جاهلیت را ترفیع کنید.

جواب = کلف جاهلیت از ریشه جهل گرفته شده و علاوه بر نادانی، حماقت و سفاقت و بی خردی را نیز در بر می گیرد. قرآن کریم، جاهل را پیوسته به معنای نادان نمی داند و مرسلان مبلر و خودرای را نیز جاهل می نامد؛ و بدین ترتیب، جاهلیت در رانی است که زندگی مردم از ارزش های حقول و موازین فرهنگی و منفعتی و باررهای معنوی و امیدوارکننده تهی باشد.

۱۳ سوال سوم = جاہلیت از دید قرآن را بیان کنید

جواب = ۱- خود نیایی

۲- گمان های ناروا (سورۃ آل عمران آیت ۱۵۴)

۳- داری غلط و پیروی از خصوصت های ناحق (سورۃ لاندہ آیت ۵)

۴- تعصبات جاہلی (سورۃ فتح آیت ۲۶)

۱۴ سوال چہارم = امام علی (ع) در ترسیم وضعیت جهان در عصر بعثت چہ می فرماید؟

جواب = امام علی (ع) می فرماید: خداوند پیامبرش را زمانی مبعوث کرد کہ مردم در غرق گناه و نادانی فرو رفته بودند و در سرگردانی بہ سری بردند۔ انصار ہلاکت آنها را می کشید، و پردہ های گمراہی، چہرہ عقلشان را پوشیدہ و بر جان دلشان قفل زدہ شدہ بود و خداوند پیامبر را زمانی فرستاد کہ از دین نشانی بر پا نبود و هیچ کدستہ ای نورافشانی نمی کرد و راہی آشکار نبود۔

(۹/۱) فصل ششم = روزگار خلافت امیرالمومنین (ع)

۱ سوال اول = دیدگاه امام علی (ع) در بارہ خلقای گذشتہ را بیان کنید۔

جواب = امام علی (ع) خلیفہ اول را در دو محور، آشکارا مورد انتقاد قرار می دہد۔ در یک محور

تمام خلافت او را از تنگ صافی گست و صغیرش می کند =

۱- نزد دید در شایستگی پسر ابو قحافہ

۲- پیریش در بارہ تعیین جانشین برای بعد از خود

روز خانوادہ و تکریم بازنشستگان - روز افشای حقوق بشر آمریکایی

امام علی (ع) در انتقاد از خلیفه دوم ۲ و ثریوی را مورد توجه قرار می دهد =

۱- خشونت ۲- شتاب زدگی در بیان رأی

و سخنان امام نشان می دهد که آن حضرت بر روش عثمان نیز سخت انتقاد داشت
آن حضرت می فرماید عثمان روش مستبدانه پیش گرفته ، همه چیز را به خود و
خویشاوندانش اختصاص داد و به گونه ای ناسیند در این مسیر پیش رفت .

۲) سوال دوم = مهم ترین فعالیت های امام علی (ع) در دوران خلافت را بیان کنید .

جواب = ۱- تفسیر قرآن و بیان مراد واقعی بسیاری از آیات

۲- پاسخ به پرسش های دانشمندان به ویژه دانشمندان اهل کتاب

۳- بیان حکم شرعی روی دادهای فوضوری و قضایای پیچیده ای که قضات از داورا درباره آن ناتوان بودند

۴- پرورش و تربیت شاگردانی مانند: ادریس قرنی ، مقداد ، عمار ، مالک اشتر ،

کمیل ، میثم تمار ، حبیب بن مظاهر ، مسلم بن عوسجه

۵- کوشش برای تأمین زندگی بنوایان و در ماندگان

۶- شرکت در نشست های رایزنی خلفا و ارائه ی صادقانه راه حل ها

۳) سوال سوم = ویژگی های بیعت با امیرالمومنین (ع) را بیان کنید .

جواب = ۱- بیعت با امیرالمومنین با پیشیندهایی بود و مردم با رضایت و بدون فشاری
با امام بیعت کردند .

۲- مردم در بیعت با امام آزاد بودند و فرصت انتخاب داشتند .

۱- بیعت با شور و اشتیاق مردم همراه بود.

۲- بیعت مخفیانه نبود و بر اساس سنت رسول خدا و در مسجد النبی انجام شد.

۳- زقنار بزرگوارانی امیرالمومنین با کسانی که با ایشان بیعت نکردند.

④ سوال چهارم = دلایل پذیرش خلافت امیرالمومنین را بیان کنید.

جواب = ۱- حضور گسترده مردم

۲- امام علی (ع) در خطبه ای می فرماید: خدایا تومی دانی هدف ما از حکومت

به دست آوردن سلطنت و ثروت نبود. بلکه می خواهیم نشانه های دین تو را در جایگاه

خوش بازگردانیم و شهرهای تو را اصلاح و سامان ببخشیم تا بندگان ستم دیده ات

در امنیت و آسایش زندگی کنند و دستورهای فراموش شده تو برپا گردد.

روز قلم

⑤ سوال پنجم = موانع و مشکلات حکومت امام علی (ع) را بیان کنید.

جواب = زمانیکه امام علی (ع) به خلافت ظاهر رسید انبوهی از دشواری ها و مشکلات

پدیدار آمده بود و آثار منفی اجتماعی و حتی سیاسی توسعه فتوحات و

کشتن عثمان، آئینه را تاریک تصور می کرد و بخشی از مشکلات بر اساس سخنان امام علی (ع)

در نهج البلاغه آمده است: عبارت انداز = ۱- بی عدالتی اقتصادی ۲- نابسامانی اجتماعی

۳- بدعت ها و انحراف فکری ۴- رفاه گرایی و تضعیف ارزش ها

⑥ سوال ششم = ناعدالتی اقتصادی را در حکومت امام علی (ع) بیان کنید.

جواب = خلیفه دوم، دیوان را بر اساس سوابق اسلامی ازاد و ترکیب قبلیه ای قرار داد

و قریش بر غیر قریش، مهاجر بر انصار، عرب بر غیر عرب و سواالی، ترجیح داشتند، در حالیکه در زمان پیامبر چنین بوده این وضعیت در کنار بخشش های عثمان، فاصله غنی و فقیر را غیر قابل تحمل می کرد. خمس غنائم مالیات و جزیه سرزمین های فتح شده که به همه مردم تعلق داشت، تنها در اختیار افراد و گروه های خاص قرار می گرفت. امام علی (ع) می فرمود: آیا روش و سنت پیامبر خدا، شایسته پیروی است یا روش عمر؟ که بسیاری از مورخان نوشته اند، علت جد شدن برخی اعراب از امام علی (ع) و پیوستن به صف مخالفان، این بود که می گفتند: امام علی (ع) در تقسیم اموال، ملاحظه اشرف راجحی کند و عرب را بر عجم و سواالی ترجیح نمی دهد. مخالفت ها از همین جا شروع شد.

⑦ سوال هفتم = نابسامانی اجتماعی در دوران امام علی (ع) را بیان کنید.

جواب = یکی از آثار فتوحات، اختلاط نژادهای مختلف بود. سواالی یا اسیران آزاد شده در قیاس با عرب ها از حرمت اجتماعی و حقوق مدنی کمتر برخوردار بودند. جامعه، برتری عرب بر سواالی را اصلی مسلم می پنداشت. اما امام (ع) هیچ تفاوتی میان بردگان عرب و عجم نمی گذاشت و ایشان از نژاد دینی، هیچ دلیلی بر درستی این تبعیض نمی دید. هنگام تقسیم اموال می فرمود: حضرت آدم، نه غلام به دنیا آورد نه کینه. بنده خدا همه آزادند؛ اکنون مالی که نزد من است و من میان سفید و سیاه فرقی نخواهم گذاشت.

⑧ سوال هشتم = انحرافات و بدعت ها در زمین امیر المومنین بیان کنید.

جواب = انحرافات دینی و بدعت ها، مهم ترین مشکل حکومت امام علی (ع) بود.

نا اگاهی جامع از دین و نبودن برانده مسجدم در جهت روشنگری مردم،
ابعاد این دشواری را یحیی تری کرد. بنیاد این انحرافات در کنار بستربیماری پیامبر خدا
با شعار «حسبنا کتاب الله» گذاشته شد. و با سخن خلیفه اول، در توجیه اشتباهاتش می فرمود:
(که پیامبر با رحمتی یاری می شد ولی دست من از رحمت کوتاه است و به مصلحت اندیشی و احتیاط
حمل می کنم). که این داستان به صورت یک نظریه در آمد «احتیاط در مقابل...»
این روند نادرست در مرحله ای به صورت رسمی با بخش نامه ها و دستورالعمل های ویژه
به اوج رسید. نتیجه طبیعی آن نفوذ شبه ها و انحراف آموزه های اسلام را از مسیر اصلی
آن کشور و بدین سبب امام علی (ع) در برابر پافشاری مردم با بیعت با مسلمان ها فرمودند:
بدانید که اگر حکومتان را می پذیرم، فقط بر طبق آنچه خود می دانم، با شعار زنتاری کنم و به سخن
این دکان و سودش سرزنش کنندگان گوش فرا نخواهم داد.

⑨ سوال نهم = رفاه گرایی و تضعیف ارزش های دینی را در حکومت امام علی (ع) بیان کنید.
جواب = پیدایش شکاف های اجتماعی از دوران خلیفه دوم آغاز شد. او بود که تبعیض در
توزیع بیت المال را بدعت نهاد و گرایش های قوی را ایجاد کرد و برتری جویی به صورت
فراگیر و جدی که دوباره پدیدار گشت. در این میان، یوشه ایرانیان و رومیان، بیش از سایر
گروه ها و ملت ها، تحقیر شدند، تا آنجا که شخص خلیفه، از ورود آنان به مدینه جلوگیری می کرده.

⑩ سوال دهم = اصلاحات امیرالمومنین (ع) را نام ببرید.
جواب = اصلاحات = ۱- سیاسی ۲- اقتصادی ۳- اجتماعی ۴- فرهنگی

۱۱۴۰۳ سوال یازدهم = اصلاحات سیاسی امیرالمومنین (ع) را بیان کنید.
جواب = ۱- کارگزاران = امام علی (ع) معتقد بوده که کارگزاران دولت اسلامی موثری های

مفتاری داشته باشند که عبارت اند از = ۱- باید پاکدامن باشد ۲- بردبار

۳- رضایتی ۴- بزرگ منش ۵- جوانمرد ۶- خردمند

۷- اهل سیاست ۸- بخشه ۹- توانمند

۲- نقش اصلاحی امام در انتقال مرکز خلافت به کوفه

۱۲ سوال دوازدهم = عوامل انتخاب کوفه به عنوان مرکز خلافت را بیان کنید.

جواب = ۱- شورش عادی ۲- منابع انسانی و اقتصادی کوفه

۳- مرکزیت کوفه و داشتن راه های مواصلاتی کافی به جهان اسلام

۴- آمادگی کوفه (حجاز، مرکز قریش و شیخین و خاندان عثمان بود و اصلاحات امام را می پذیرفت)

۵- کادرسازی و تربیت نیروی انسانی ۶- ارتباط با ایرانیان

۱۳ سوال سیزدهم = اصلاحات اقتصادی امام را بیان کنید.

جواب = ۱- آبادانی شهرها و به کارگیری اموال برای رفاه مردم

۲- توسعه تجارت و صنعت ۳- کاهش مالیات زمین کشاورزان

۴- احیای چشمه و آباد کردن زمین و وقف آنها ۵- مبارزه با اقطاع و گران فروشی

۱۴ سوال چهاردهم = اصلاحات اجتماعی امیرالمومنین را بیان کنید.

جواب = ۱- عدالت اجتماعی = عدالت گستری و بازداشتن از ستمگری (تسبیح مفهوم عدالت اجتماعی در روز ادبیات کودکان و نوجوانان)

نامه به خالد اشتر

- ۲- تضمین حقوق مساوی برای آحاد مردم. ۳- جنب با تبعیض ها را مبیاز خواهی ها
- ۴- فقر زدایی مبارزه گسترده با فقر، تلاش برای برقراری شرایط مطلوب اقتصادی در میان همه مردم و عدم تمرکز ثروت در مرکز خلافت
- ۵- آزادی اجتماعی = ارسال سفیر، نامه گفتگو و اتمام حجت با مخالفان، پیش از آغاز جنگ ها و آزار دادن انسان ها و برده دیگران نبودن و تفاوت قائل شدن میان نو مسلمانیان ایرانی و دیگر مسلمانان.

۱۵ سوال پانزدهم = اصلاحات فرهنگی امیرالمومنین (ع) را بیان کنید.

- جواب ۱- تفسیر قرآن = نقل حدیث، سفنان و سیره رسول خدا برخلاف خلقای پیشین
- ۲- تربیت اخلاقی جامعه = تربیت نیروی انسانی برای اصلاح فساد اجتماعی و تربیت مردم برای اطاعت از دستورات الهی و عمل صالح با تربیم سیمای متقین
- ۳- مبارزه با تعصبات جاهلی و فساد از طریق مبارزه با تعصبات عربی و اشرافیت قبلیه ای و تنفر عرب
- ۴- توسعه آموزش و پرورش و تلاش برای آموزش جامعه در مبارزه با جهالت و برپایی کلاس های آموزشی و پاسخ به سوالات و برپایی مناظره و گفتگوی عالمان دینی با دیگران
- ۵- بسط پایه های نظام فکری و معنوی مسلمانان

۱۶ سوال شانزدهم = سیره علی بن ابی طالب و سیمای حکومت علوی را بیان کنید.

جواب = امام علی (ع) فرصت نیافت تا در دوران خلافت خود اوضاع نابسامان جامعه

اسلامی را از آلودگی‌ها بزدایی ملی انحرافات کدی رفت چهره اسلام را نزد انسان‌های آزاده جهان، مقدس و تکرر آور کنند، از بین برد و دل‌های مشتاق

مدینه، نامیده رسول الله را امیر و اسافت.

آزادی و آزادی در نظر امیرالمومنین تا آنجا محترم بود که رعایت این اصل مقدس را خرابی و نگر، در تمام جنگ‌ها، مردم را در پیوستن به لشکر خوش آزاد گذاشت. پس از رافقه صفین و حکمت که خوارج از جمع طرفدارانش جدا شدند، تا وقتی این گروه، به شرانگیزی و شارب مردم آورده شدند، نه تنها آن‌ها را به حال خود رها ساخت، مردم آن‌ها را از بیت‌العال قطع نکرد، زیرا می‌خواست هر کس تا آنجا که به صلاح اجتماعی زبان نمی‌رساند، آزاد باشد.

(۱۷) سوال دهم = عوامل و پیدایش خوارج را بیان کنید.

جواب = ۱- تردید و آشفتگی خوارج تحت تأثیر حیات بدوی

۲- خشونت و شجاعت ناشی از روضه جنگاری و غارتگری

۳- کفتمان سقیفه و در نتیجه شکست حرمت اهل بیت و امام علی (ع) بود.

۴- ظهور پیامبران دروغین و جنگ‌های درد که زمینه‌ساز ظهور جریان‌های فکری متنوع شد.

۵- گسترش فتوحات خارجی و عدم اصلاح فرهنگی مناطق مختلف.

۶- کوفه فکری تاربان کوفه و بصره ۷- ایجاد اختلاف و شورش علیه خلیفه در نتیجه جنگ جمل

۸- موضع‌گیری حزب قاعدین به خصوص ابو موسی اشعری در برابر امام

۹- عدم شناخت عمیق دین و ناآگاهی خوارج نسبت به جایگاه الهی امام

۱۸ سوال هجدهم = پیامدهای جنگ نهوان را بیان کنید.

جواب = ۱- اندوه بازماندگان کشته شدگان نیروها و بدبینی آنها به امام

۲- تقسیم و قسیت بزرگان قبایل با بازگرداندن سپاه به کوفه

۳- انزاسی در برابر امام علی (ع)

۴- طرح براندازی دگرزهای معاویه علیه حمایت امام علی (ع)

۱۹ سوال نوزدهم = طرح‌های براندازی حمایت سیاسی امام توسط معاویه را بیان کنید.

جواب = ۱- جدایی معاویه از حمایت امام ۲- طرح براندازی در بصره

۳- طرح براندازی در مدینه ۴- غارت‌های معاویه علیه امام علی (ع)

۲۰ سوال بیستم = عوامل درونی سستی کوفی‌ها در برابر امام علی (ع) را بیان کنید.

روز عفاف و حجاب

جواب = ۱- بامنت نترادی گوناگون و سنت‌های ناهمگون کوفه

۲- خیانت اشرافیت قبیلای کوفه

۳- شهادت بزرگان و زنجبانی همچون مالک و عمار

۴- عدم درک صحیح کوفیان از مفهوم و جایگاه امامت علی (ع)

۵- خستگی از سه جنگ داخلی و داغداری از تلفات بی‌شمار

۶- غارت‌های معاویه بویژه بسترین اربابان

۲۱ سوال بیست و یکم = احصای معاویه از غارت‌ها در زمان حکومت امیرالمومنین را بیان کنید.

جواب = ۱- تضعیف و کاهش نیروی نظامی امام

روز بزرگداشت خوارزمی - روز فناوری اطلاعات

- ۲- برهم زدن امنیت و آرایش مردم و بدبینی آنها نسبت به علی (ع)
- ۳- تعب و وقت در میل و هجران قبیل و افراد ترسو و بی انگیزه تا از امام علی (ع) برگردند
- ۴- تضعیف بنیه اقتصادی خلافت امام علی (ع)
- ۵- مشغول نگه داشتن امیرالمومنین تا علیه قتل شود و بیج نماند

فصل ۷- دوران امام حسن و امام حسین (علیهما السلام) و مقتضیات زمان

① * سوال اول = عراقی که باعث تحمیل شدن صلح بر امام حسن (ع) شده را بیان کنید.
جواب =

- ① تحلیل صلح با توجه به سیاست خارجی = ترکیب جبهه مسلمانان چنان بود که فرو رفتن در جنگ داخلی که دشواری جز زیان نداشت، زیرا امپراتوری روم شرقی مترصد حمله به جبران شکست های سابق بود و از آگاهی پناه امام حسن و معاویه فرصت انتقام را می دید.
- ② تحلیل صلح با توجه به سیاست داخلی = که مهم ترین موانع داخلی که زمینه ساز تحمیل صلح بر امام حسن (ع) شد عبارتند از =

- ۱- نبود جبهه نیرومند و متحد و داشتن دارای روحیه جنگ را بسیار ناموفق و جبران ناپذیری نمایانند.
- ۲- وجود جناح قدرتمند اسوی و در رأس آن علوم فزینی معاویه که وضع را بحرانی ساخته بود.
- ۳- خستگی مردم از جنگ های داخلی مثل جبل، صنیع و نهروان.
- ۴- زخم برادر کشی برخی از مسلمانان ساده لوح در لشکر امام حسن.
- ۵- منافقینی مانند خوارج، شکاکان، سودجویان، دنیا پرستان و رفاه طلبان.

۶- رنانه زدگی و سستی زنانه‌هایی چون عبیدالله بن عباس

۷- تخصیبات قوی و نژادی

۸- اسیران معقول و ثروتمندان

۳- تحلیل صلح با توبه به وضعیت در سپاه - با آنکه بسیاری از کوفیان با امام حسن (ع)

بیعت کرده بودند چیزی جز گرایش‌های گوناگون، تشنگی آرا، آشکار شدن کینه‌ها،

میان مردم نبود. هسته‌های اصلی شکل‌دهنده سپاه امام حسن، عبارت‌اند از:

۱- شیعیان = شمار انصار شیعی سپاه امام حسن (ع) از دیگر گروه‌ها کمتر نبوده است.

این گروه، اخلاص و صمیمیت خود را به اهل بیت در مراحل مختلف ثابت کرده بود.

محفوظ ماندن این گروه از دسیسه‌ها برای مقابله با خطرهای شام کافی بود، زیرا آمادگی

و شور و نشاط به قدری در آن وجود داشت که برای هیچ‌کس قابل انکار نبود.

قس بن سعد، حبیب بن مظاهر، عزیب، اینان از برحبه‌ترین افراد این گروه بودند.

۲- جناح اموی = در این باند، عناصر نیرومند با نفوذ و پرطرفداری وجود داشتند که

در وجود آوردن سوجبات شکست امام حسن، نقش بسزایی داشتند. این گروه با

شایعه افکنی‌ها و توطئه‌ها و ایجاد تفریق به صورت پنهانی، مراتب فرمانبری و مراعاتی

خود را به معاویه نوشتند و او را به حرکت به سوی کوفه، تحریک و تشویق نمودند.

۳- سایر گروه‌ها = خوارج، شکاکان، سوجدویان و قبیله‌گرایان، گروه‌هایی هستند

که در این شتم جای دارند، اینان اغلب به سبب دشمنی با معاویه در سپاه امام حسن حضور داشت

و در تردید به سر می‌بردند و در نظر آنان، شخصیتی مانند امام حسن، چندان بر معاویه ترجیح نداد.

منفعت‌طلبی، تعصب قوی و پیری از ریش قبیله، عوامل حضور آنان در سپاه امام حسن (ع) بود.

سوال دوم - بندهای پیمان صلح امام حسن و معاویه را بیان کنید.

جواب - ۱ - معاویه به کتاب خدا و سنت پیامبر عمل کند.

۲ - پس از معاویه، خلافت به حسن بن علی تعلق دارد و اگر برای حسن بن علی حادثه‌ای پیش آید متعلق به حسن بن علی است و معاویه حق ندارد کسی را به عنوان جانشینی خود انتخاب کند.

۳ - معاویه باید لعن به علی (علیه السلام) را ترک کند.

۴ - بیت المال کوفه به معاویه و ائمه از آن خواهد شد؛ معاویه باید هزینه زندگی بازرگانان نبشته شدگان سپاه علی بن ابی طالب را از بیت المال بپردازد.

۵ - آزادگان در عراقی هستند؛ باید از آزادی برخوردار باشند و کسی متعرض آنها نشود.

سوال سوم - متابعین یاران امام حسن و امام حسین را تبیین کنید.

جواب - ۱ - بیعت شکنی کوفیان در برابر امام حسین پیش از آماده شدن امام برای جند

این در حالی است که در برابر امام حسن سپاه امام عامل اصلی ناامیدی از پیروزی نظامی بود

۲ - آنان که با امام حسن بیعت کردند در اردوگاه حضور یافتند و سپس بیعت شکستند، از کسانی که پیش از روبرو شدن با امام حسین بیعت شکستند، خزاناک تر بودند.

سوال چهارم - وضعیت (مقاییم) دشمنان امام حسن و امام حسین را بیان کنید.

جواب - ۱ - دشمن امام حسن، سیاست باز، تیزبین و فرصت طلبی به نام معاویه،

و دشمن امام حسین، کوردنی، احمق به نام یزید بود.

۱- دنبال جنگ امام حسین (ع) به علت استعداد عجیب عاریه در به کار بستن نقشه های وسیع به بزرگترین فاجعه و قاطع ترین ضرب ها به اسلام و مسلمانان می انجامید. در حالیکه دشمن امام حسین کوکبی ناز پرورده بوده به هیچ وجه از عهده حل مشکلات، مهار اوضاع مخالف و به کار بستن نقشه های وسیع بر نمی آمد.

۲- آبرو و اعتبار پدر و پسر یکسان نبود. معاویه خود را از مصابه رسول خدا و خلفای پیشین در شامی داشت.

⑤ سوال نهم = موانع پیام امام حسین (ع) در دوران معاویه را بیان کنید.

جواب = ۱- معاویه پس از صلح با امام حسین (ع) با تثبیت کامل موقعیت خود به نام خلیفه مسلمانان بر سر نوشت جامعه اسلامی تسلط یافت.

۲- معاویه از یک سو با فشار سیاسی و انتقادی بر مسلمانان از هر گونه اعتراض و جنبش جلوگیری کرد و از سوی دیگر با تبعیض نژادی، رقابت ها و نزاع های قبیله ای به تضعیف نیروها و مهار عوامل تهدید حکومتی پرداخت.

۳- معاویه به یاری عوامل مزدور در جعل حدیث و جهت دادن تفسیر و تعبیر آیات قرآن به معنای خویش می کوشید و بدین وسیله افکار عمومی را مدیریت می کرد و حکومتش را مشروع جلوه می داد. که در زمان معاویه با آنکه میزان کشتار، تهدید و محرومیت گسترش یافت، دانش فراگیری پدید نیامد و برابری اساس، قیام و انقلاب مسلمانان در زمان معاویه نه مقدور بود نه مفید.

لکن همه مردم می دانستند امام حسین مثل برادرش، امام حسن در بیان صلح با معاویه متعهد شده است تا معاویه زنده است و شرط های بیان را رعایت می کند، سکوت کرده و به حکومتش گردن نهند.

۱۴۰۳ /

سوال ششم - علل و انگیزه‌های قیام امام حسین را بیان کنید.

جواب = ۱ - پاسداری و حراست از دین

۲ - احکام محبت با مردمی که نامه‌ها و پیک‌های متعدد فرستادند.

۳ - تهدیدها و فشارهای حکومت یزید

۴ - احرب عروف و بنی از منکر

۵ - انشای مهر فند دینی بنی امیه

۶ - ارثی سیاهی خلیفه و ائمه و امام راستین

۷ - تشکیل حکومت دینی

۸ - احیای حق

۹ - اصلاح امور امت

۱۰ - نجات مردم مسلمان از جهالت و سرگردانی

۱۱ - از بین بردن بدعت‌ها و اجرای سنت پیامبر

نکات امتحان =

۱ - امتحان ترم ← فقط از سوالات شرعی است (بها حذف X)

۲ - سوالاتی که جواب موردی دارد، حداقل نصف موارد نوشته شود.